

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z 9 maja 2014 roku

**w przedmiocie prezydenckiego projektu ustawy
o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw
(dot. ponownego wprowadzenia instytucji asesora sądowego – druk sejmowy nr 2299)**

Krajowa Rada Sądownictwa z aprobatą przyjmuje inicjatywę ustawodawczą Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej mającą na celu ponowne wprowadzenie instytucji asesora sądowego. Przedstawiony Radzie projekt odpowiada aktualnym potrzebom wymiaru sprawiedliwości. Rada od dawna postulowała przywrócenie asesury sądowej, spełniającej wymagania zgodności z Konstytucją określone w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 24 października 2007 r., SK 7/06.

Niezależnie od powyższego ogólnego stwierdzenia Krajowa Rada Sądownictwa zgłasza następujące uwagi szczegółowe:

Projektowany art. 57j § 1 p.u.s.p.

Przepis ten powinien być przeredagowany, ponieważ pkt 2 i 3 nie pasują do części wstępnej § 1.

Projektowany art. 133c p.u.s.p.

Przepis ten wymaga istotnego uzupełnienia. Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa, katalog osób uprawnionych do ubiegania się o powołanie na stanowisko asesora sądowego powinien zostać uzupełniony. Aktualnie projektowany przepis obejmuje jedynie:

- osoby, które ukończyły aplikację sędziowską w KSSiP i złożyły egzamin sędziowski oraz legitymują się minimum 18-miesięcznym doświadczeniem w pracy prawniczej,
- asystentów sędziów i referendarzy sądowych z 5-letnim stażem pracy (także legitymujących się złożeniem egzaminu sędziowskiego).

Projektowany przepis uniemożliwia zatem powołanie na stanowisko asesora sądowego (por. art. 61 § 2 i 5):

- adwokata, radcy prawnego, notariusza, prokuratora (którzy np. wykonują jeden z tych zawodów już przez dwa lata),
- asesora prokuratorskiego, profesora lub doktora habilitowanego nauk prawnych.

Podobnie niemożliwe byłoby powołanie na stanowisko asesora sądowego:

- osoby, która ukończyła aplikację adwokacką, radcowską lub notarialną, złożyła stosowny egzamin i legitymuje się 18-miesięcznym stażem wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej, stosowaniem lub tworzeniem prawa lub osoby legitymującej się stażem asystenckim czy referendarskim (np. dwuletnim), a także
- osoby, która ukończyła aplikację sądową na „starych zasadach” (prowadzoną przed utworzeniem KSSiP) i legitymującą się 18-miesięcznym stażem wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej, stosowaniem lub tworzeniem prawa lub osoby legitymującej się stażem asystenckim czy referendarskim (jw.).

Wszystkie z tych pominiętych kategorii potencjalnych kandydatów do powołania na stanowisko asesora mogłyby stanowić wartościowy krąg zainteresowanych objęciem tego stanowiska, z korzyścią dla polskiego wymiaru sprawiedliwości, wynikającą z otwarcia procedury nominacji na stanowisko sędziowskie dla doświadczonych w orzekaniu prawników pierwotnie wykonujących inne zawody prawnicze. Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa z podobnych względów nie można zaakceptować pominięcia w tej grupie aplikantów, którzy ukończyli aplikację sądową do 2010 r. (przed uruchomieniem aplikacji w KSSiP), i tym samym uprzywilejowania absolwentów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

Projekt nie uwzględnia również:

- problemu łączenia okresu zatrudnienia na stanowisku asystenta z zatrudnieniem na stanowisku referendarza sądowego (osoba legitymująca się 3-letnim stażem pracy jako asystent sędziego i 2-letnim stażem pracy na stanowisku referendarza sądowego nie spełniałaby projektowanego w art. 133c § 2 p.u.s.p. wymogu zatrudnienia przez okres minimum 5 lat na tych stanowiskach),

- problemu „ułamka etatu” (por. „proporcjonalne wydłużenie” okresu zatrudnienia równoległe projektowane w art. 61 § 7 p.u.s.p.).

W dalszych pracach legislacyjnych powinien być także rozwiązany możliwy do wystąpienia problem interpretacji projektowanego art. 133c § 1 pkt 3 i § 2 p.u.s.p.: przepis nie określa jednoznacznie, czy okres wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej, stosowaniem lub tworzeniem prawa lub pracy na stanowisku asystenta sędziego czy referendarza sądowego ma przypadać przed, czy po złożeniu egzaminu sędziowskiego oraz czy zaliczeniu podlega okres wykonywania pracy w czasie aplikacji.